

REGISTERBLAD

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I JÖNKÖPINGS LÄN

NRO06025 VIKSKVARN MED STORKVARNÅN

Kommun: Nässjö (82)

Kartor: 6ENO 6E 5f 43

Areal: 189 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.

Kust/havsregion: -

Regionindelning för sjöar och vattendrag: -

Agrara kulturlandskapsregioner: -

Landskapsformer: 3 kullig terräng med relativ höjd 20-50 meter

Riksvärde

Bergart
Berggrundsstratigrafi
Naturskog

Värdeomdöme: Vikskvarn med Storkvarnån är med sin blottning av stora delar av Almesåkraformationen en geologisk nyckellokal. Området tillhör de klassiska studielokalerna för berggrundsgeologi. Området bjuder på storslagen natur. Rasbranterna mot ån är mäktiga. Utmed ån finns ett antal värdefulla skogsnyckelbiotoper bland annat bestående av barrblandsumpskog, hållmarksskog, rasbrant och naturlig skogsbäck. Inom dessa områden har bl.a. brokig tagellav, brunpudrad nållav och gränsticka påträffats.

Huvudkriterier: A, B, E.

Förutsättningar för bevarande: Berggrundslokalens skyddas mot ingrepp. Avverkning av sumpskogar eller naturskog, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner bör ej utföras.

Säkerställande: -

Områdets huvuddrag: Ungefär 14 km syd-sydväst om Nässjö mynnar Almesåkrasjön i Viksån. Utmed ån ligger två gamla kvarndammar Vikskvarn och Storkvarn. Vid dessa har ån grävt sig djupt ner i det här krossade berget. Den kanjon som bildats skär genom den geologiskt intressanta Almesåkraformationen. Almesåkraformationen är en serie av sedimentala och omvandlade bergarter främst kvartsiter, konglomerat och lerskiffrar. Här finns också diabas. Diabasen och kvartsiten bildar på flera ställen kraftiga rasbranter ner mot ån. I åskärningen är en stor del av Almesåkraformationen lagerserie blottade. Över Smålandsgraniten finns underifrån räknat granitarkos, vit eller rödlätt kvarsit, ljus hård sandsten, skiffer, ljus hård sandsten, kvartsit, konglomerat. Två formationer har kunnat urskiljas (A. Rodhe) – en undre (Nässjöformationen) och en övre (Brantebergsformationen) som åtskiljs av en erosionsyta. Almesåkraformationen bergarter är yngre än de Smålandsgraniter de pålagrar, men äldre än de diabaser som slår igenom sedimentbergarterna.

Större delen av området är bevuxet med kraftig barrskog, mestadels granskog av blåbärsristyp. Väster om Storkvarn (södra delen av området) växer en yppig lövvegetation på lerskiffer och kvartsitisk sandsten. Utmed Storkvarnån finns ett antal värdefulla skogsnyckelbiotoper bland annat bestående av barrblandsumpskog, hållmarksskog, rasbrant och naturlig skogsbäck. Här förekommer brokig tagellav, brunpudrad nållav och gränsticka (alla hotkategori 4).

I Storkvarnån förekommer öring.

Anmärkningar: Storkvarnån är ett referensvatten. Storkvarnån är kalkningspåverkad. Almesåkraformationen har också en nyckellokal i riksintresseområdet Vittingsberget NF 26.

Referenser:

Hjort I & Bjelm L, 1974-75: Naturinventering, Nässjö kommun, Jönköpings län. Länsstyrelsen i Jönköpings län, naturvårdsenheten.

Persson L & Wikman H, 1986: Beskrivning till provisoriska översiktliga berggrundskartan Jönköping, SGU ser. Ba nr. 39

Rodhe A, 1987: Depositional environments and lithostratigraphy of the middle proterozoic Almesåkra group Southern Sweden. Sveriges Geologiska undersökning. Avhandlingar och uppsatser nr 69. Uppsala.

Skogsvårdsstyrelsen, Nyckelbiotopsbeskrivningar.

Stolpe M, 1892: Beskrivning till kartbladet Nydala. SGU ser. Ab nr. 14